

tillod med Hensyn til Ordningen af de enkelte Valgkredse. Det var en legal Fortolkning af Grundlovens Bud i saa Henseende. Dertil har det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) egentlig ikke haft andet at sære, end at man ikke maatte tage det saa nøje med Valglovens Indhold i saa Henseende, fordi man, den Gang man gav Valgloven, var paa det rene med, at naar Følketællingen kom i 1870, vilde man forandre Valgreglerne og frembringe større Lighed mellem Kredsene. Sa, det gælder jo ikke det mindste, hvad man har ment i saa Henseende. Enten er Valglovens Indhold overensstemmende med Grundloven, eller den er det ikke. Men derom kan der ikke være Spor af Tvivl, at Valgloven af 1867 ikke har sagt andet, end hvad der virkelig var stemmende med Grundloven. Men jeg skal dog i øvrigt henstille til det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds om ikke altfor stærkt at holde paa den Betragtning, at man saaledes havde bundet sig til, naar Følketællingen kom i 1870, at omordne Kredsene ifølge Valgloven af 1867. Thi vi vide jo alle sammen, hvorledes det er gaaet. I 1870—71 fremsatte Regeringen jo et Forslag, som netop gik ud paa at omordne Kredsene, dels at forøge deres Antal noget, dels omlægge dem saaledes, at de bleve mere lige. Men i dette Ting her standsedes Forslaget ved en Dagsorden, hvori der erklæredes, at der ingen Grund var til at gøre noget. Og jeg skulde tage meget fejl, om ikke netop det ærede Medlem var meget stærkt fremtrædende baade med Hensyn til at stille dette Forslag og tillige at bringe det igennem.

Det ærede Medlem har endelig advaret mod Forslaget, fordi han dert saa en Fare for, at denne eller en fremtidig Regering skulde kunne tillade sig et saadant Skridt som ved en foreløbig Valglov, at omordne Kredsene efter sit eget Lyst. Jeg tror ikke, at der herved er den allermindste Fare. Jeg vil for mit eget Vedkommende erklære det for aldeles umuligt, at nogen Regering kunde indlade sig paa at benytte Grundlovens § 25 til en Forandring af Valgkredsenes Ordning. Og det ligger ganske simpelt i, at her jo er et Spørgsmaal om Forandring i en Tilstand, der vokser op efterhaanden; og naar man endelig vil gøre en Forandring, saa er der Spørgsmaal om en Forandring, der skal bestaa for længere Tid. Der kan der i Virkeligheden ikke fremkomme et bestemt Tidspunkt, paa hvilket Regeringen kunde sige: Nu er det paatrængende nødvendigt uden Rigsdagens Medvirkning at ordne dette Forhold. Det er ikke muligt, men jeg skal bede ærede Medlemmer at

erindre, naar jeg siger dette, at det ikke er mig, men det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds, der saaledes har leget med den provisoriske Id. Men naar man endelig vil tale om dette, vilde det saa ikke være hensigtsmæssigt for de Medlemmer, der have Frygt for Provisorier paa dette Omraade, om de gik med til Regeringens Forslag, thi sikkert er det, at skulde et saadant Skridt kunne forsvares, saa var det netop med Hensyn til de enorme Kredse, vi have nu, og særlig med Hensyn til Kjøbenhavns 5te Kreds. Lad os bringe dette Brandstøf ud af Verden ved at vedtage det Forslag, Regeringen har stillet, lad os reparerere paa de store Kredse, saa kunne vi undgaa den Frygt, som det ærede Medlem er fremkommet med.

Naar man saaledes er kommen ud over det — og jeg tror, det for enhver, der overhovedet vil lade sig overbevise i denne Sag, er lykkedes mig at godtgøre, at det foreliggende Forslag ikke er grundlovstridigt — saa vi altsaa kunne behandle det som ethvert andet Forslag, som kan vedtages uden Anvendelse af Grundlovens Regler om en Forandring i dens Bestemmelser, saa bliver jo Spørgsmaalet et helt andet. Saa bliver Spørgsmaalet dette, om det er hensigtsmæssigt, heldigt og forøvrigt forsvareligt at vedtage det foreliggende Forslag. Og i saa Henseende kan man jo meget godt ogsaa tage et vist Hensyn til, hvorledes Grundloven har tænkt sig en Ordning ved Bestemmelsen i § 32. Det maa enhver selv om. Men noget andet er det, at saa er der Mulighed for at mødes med hinanden. Men saalænge man holder imod os dette, at det forelagte Forslag er grundlovstridigt, er jo enhver videre Fremgang af Lovforslaget umulig. Derfor tror jeg, at jeg har godtgjort, at Forslaget kan være Genstand for Overvejelse, og Overvejelse under de samme Hensyn, som man ellers tager ved ethvert andet Forslag, der kommer frem. Hensigtsmæssighedshensyn o. s. v. Nu er der jo adskillige her i Salen, der mene, at naar man endelig vil røre ved den bestaaende Tilstand, skal man gøre det paa den Maade, at man gaar til de 137 Kredse, og at man ikke vil være med til nogen anden Ordning. Men det kan jo være længe, inden man naar frem paa den Maade, og medens man venter efter dette, vil Følketallet stadig blive ved at vokse i de store Kredse, som vi nu have. Jeg synes ikke, at det er retfærdigt og billigt mod Vælgerne i disse Kredse at benytte den Tilstand, vi nu have — og som det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høgsbro) kaldte en Nødstilstand,